

**Korenina ZSKSS:
DOLŽNOST DO BOGA, SEBE IN DRUGEGA**

**pripravili:
skavtska skupina Šentjernej1 - SKVO, julij 2006**

1. UVOD

Ko posameznik odrašča in napreduje skozi različne stopnje skavtstva, se pripravlja, da bo kar najbolje pripravljen služiti – tako Bogu, drugim in sebi. Stremimo k temu, da bi v vse odnose, katerih smo deležni, čim več vlagali in se iz njih čim več naučili. Saj če tega, kar nam je podarjeno, ne pomnožujemo (skavt v odnosu do sebe) in delimo z drugimi (skavt v odnosu do bližnjega), ne izpolnujemo glavne zapovedi »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.« In skavtstvo ni samo nekaj, kar bi se šli na srečanjih in taborih, ampak je način življenja. Temelj dobrih odnosov pa je izpolnjevanje določenih dolžnosti, s katerimi gradimo odnose in vanje vlagamo. Dolžnosti, ki jih ima skavt do Boga, sebe in bližnjega omogočajo, da lažje živimo sami s seboj in drug z drugim. Brez dolžnosti namreč ne bi bilo vzgajanja v odgovornega človeka kar je namen skavtstva.

Skavt pa mora biti najprej dober kristjan in odgovoren državljan, zato tudi svoj odnos ter dolžnosti do Boga, bližnjega ter sebe izpolnjuje skozi več vidikov; kot državljan, kristjan ter še nato kot skavt.

2. DOLŽNOST DO BOGA

2.1 Dolžnost državljana in kristjana do Boga

Osnovna dolžnost, ki jo mora skavt izpolnjevati, je dolžnost državljana. Vsak državljan je dolžan spoštovati vsa verska prepričanja, verske običaje ter tudi pripadnike različnih religij. S tem lahko rečemo, da mora vsak državljan spoštovati Boga.

Tudi skavt lahko svoj odnos do Boga gradi najprej kot državljan. Bogu služi tako, da spoštuje vse, kar je ustvaril, tudi svetno oblast. Izpolnjevati mora dolžnosti do države kot širše skupnosti, v kateri živi. Po svoji krščansko oblikovani vesti služi in izpolnjuje dolžnosti do države tako, da se z odgovornostjo udeležuje družbenega dogajanja, sodeluje tudi pri odločanju (volitve) ter pri vsem tem ohranja svojo krščansko držo in zastopa krščanska prepričanja (npr. upošteva krščanske praznike, post,...).

On pa jim je dejal: »Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega.« (Lk 20,25)

Medtem, ko je vsak državljan dolžan dati »cesarju, kar je cesarjevega«, mora kristjan izpolnjevati tudi dolžnosti do svojega Boga.

Temelj kristjanovega odnosa ter s tem njegovih dolžnosti do Boga predstavljajo božje zapovedi. Najpomembnejša je zapoved, ki je po Svetem pismu naša največja zapoved.

Rekel mu je: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem, z vso dušo in z vsem mišljenjem. (Mt 22,37)

Ljubezen do Boga, predanost Njemu z vsem srcem, dušo in mišljenjem je tudi bistvo krščanskega življenja. To ljubezen pa kristjan svojemu Bogu izkazuje na več načinov; poglobitvi je gotovo ta, da izpolnjuje Božje zapovedi in zakone ter da živi življenje tako, kot je Njemu po volji.

Ljubi torej Gospoda svojega Boga, in vse dni izpolnjuj, kar si dolžan izpolnjevati, njegove zakone, odloke in zapovedi. (5 Mz 11,1)

V vsakdanjem življenju pa lahko skavt kot kristjan gradi svoj odnos z Bogom na različne načine, svoje dolžnosti do Boga lahko izpolnjuje tako, da:

- gradi osebni odnos do Boga na temeljih trdne osebne vere,
- odnos pogloblja z vsakdanjo osebno molitvijo in dejavnim življenjem v Cerkvenem občestvu,
- s svojim življenjem, dobrimi deli ter tudi z besedo pričuje za Boga.

2.2 Dolžnost skavta / skavtinje do Boga

Po namenu ustanovitelja Baden-Powella skavtstvo vodi mlade, da bi postali ustvarjalci svojega razvoja, metoda pa spodbuja razvoj osebe in skupnosti. Skavti preko skavtske metode osvajajo evangeljske vrednote. Evangelizacija je že v sami notranjosti skavtsva: s svojimi programi, dejavnostmi spodbuja osebno pripadnost in pričevanje z življenjem (povzeto po Listini katoliškega skavtstva).

Listina katoliškega skavtstva in **Listina slovenskega katoliškega skavtstva** nas opredeljujeta kot katoliške skavtinje in skavte. Zavezali smo se, da bomo živeli kot dejavni udje Cerkve. Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS) je laiška katoliška organizacija, skavtinje in skavti pa smo del mladinske pastorale.

Kot član ZSKSS ima vsak skavt tudi dolžnost do vesoljne in slovenske Cerkve. Dolžni smo sodelovati na medškofijskih in medžupnijskih ravneh, naša osnovna raven vključevanja v verno občestvo pa je župnija.

Na osnovi Listine katoliškega skavtstva se udeležujemo v treh temeljnih razsežnostih Cerkve :

-misijonsko oznanjevalni razsežnosti

-molitveno liturgični razsežnosti

-moralno karitativni razsežnosti

Skavtski voditelji živimo v občestvu, v katerem poglobljamo vero in si medsebojno delimo krščansko izkušnjo. S tem krepimo naše zaupanje v Boga, ki preko našega zgleda tiho nagovarja tudi naše skavte. Ni pa dovolj samo tihi zgled. Duhovnost je vključena v metodo vsake veje skavtstva na otrokovi starosti najprimernejši način. Ta metoda ne sme ostati samo na papirju, v besedah, moramo jo čim bolj dejavno vključevati v naše delo. Pri tem izkoriščamo element osebne izkušnje in učenja z delom.

Osebna dolžnost vsakega skavta do Boga pa je tudi molitev. Vpletena je v skavtsko metodo posamezne veje. Skavtinje in skavti se glede na svojo zmožnost dojemanja Boga obračajo k njemu v molitvi. VV molijo preprosto, njihova molitev pa se obrača na Boga kot na dobrega Očeta, ki vedno bdi nad nami. IV prosijo za osebno trdnost v veri, molijo za vrednote, ki so ponazorjene z naravnimi lepotami. PP se v vsaji molitvi obračajo na bližnje in prosijo Boga, da bi jim znali služiti. Molitev SKVO pa je prošnja za nesebično razdajanje in za pomoč pri dolžnostih do zaupanih skavtinj in skavtov.

3. DOLŽNOST DO SEBE

3.1 Dolžnost državljana in kristjana do sebe

V Sloveniji so vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katerokoli drugo osebno okoliščino. (14. člen Ustave Republike Slovenije)

Kaj pomeni, biti državljan neke države? V Sloveniji je status državljana urejen z Ustavo. Vsak ima svoje pravice in vsak ima svoje dolžnosti do države. Toda kakšen odnos mora imeti državljan do samega sebe? Bistveno je čutenje pripadnosti narodu. S tem sami sebe naredimo nekako odgovorne do države in do naroda. Biti Slovenec, bi moralo v vsakem od nas vzbuditi ponos – smo eden najmanjših narodov na svetu, ki se je v enem najbolj razburkanih kotičkov sveta uspel ohraniti, kjub pritiskom večjih narodov, že skoraj 2000 let. Smo bistri, iznajdljivi in trdoživi, na kar kažejo mnogi dosežki tekom zgodovine. Živimo na nepopisno lepem koščku sveta, kjer se na dobrih 20.000 km² najde skoraj vse – od Alp, morja do Panonskih ravnin in vinskih gor. Toda biti Slovenec, slovenski državljan nosi tudi svojevrstno odgovornost – spoštovati zakone in red v Sloveniji. Kot državljan je potrebno na sebe gledati kot na del neke večje celote, ki ji pravimo narod. In narod bo obstal samo če bodo pripadniki tega naroda bili ponosni nase in na svojo domovino, njeno kulturo in izročilo.

Pri izpolnjevanju dolžnosti do sebe se mora državljan vprašati:

- Kje je meja med narodno zavednostjo in nacionalizmom?
- Kaj lahko storim kot državljan za sebe in za narod?
- Kaj mi pomeni Slovenija?
- Ali čutim pripadnost Slovenskemu narodu?
- Kakšen je zdrav odnos do drugih narodov?

Kakšen odnos pa mora imeti kristjan do sebe? Veliko se govori o tem, kaj je potrebno v odnosu do sočloveka, vendar pa se mnogokrat pozablja kaj je potrebno v odnosu do sebe. Tako v evangeliju beremo »Ljubite svojega bližnjega **kakor samega sebe.**« Iz tega lahko izpeljemo, da brez ljubezni do sebe ne moremo ljubiti svojih bližnjih. Toda kako postaviti mejo med ljubeznijo do sebe in samo zagledanostjo, ob kateri ne vidiš več sočloveka?

Kot kristjani smo »dolžni« delati dobro, smo »dolžni« ljubiti in spoštovati sočloveka in hkrati smo »dolžni« spoštovati in sprejemati samega sebe. Še posebej to zadnje je nekak temelj za vse ostalo. Če ne spoštujemo sebe kot telesno in duhovno bitje se mnogokrat konča s poskusom samomora ali čim podobnim. Na žalos v današnjem svetu prevečkrat postavljamo v ospredje zunanjo pojavo in že na podlagi tega ocenimo človeka tudi notranje. Je to prava pot? Potrošniška miselnost družbe postavlja kontradiktorna merila, ki človeka brez hrbtenice zlomijo – zapravljaj veliko, hrana je poceni, jej kolikor hočes... - moraš biti suh, postava je bistvo, človek ni srečen če nima dovolj denarja,... Ali lahko kristjani presekamo ta gordijski voz? DA! Opora naj nam bo Jezus.

Zdrav odnos do sebe, spoštovanje svojega telesa in sprejemanje svoje duhovnosti so temelj v izpolnjevanju Jezusovega naročila – sprejemanju svojega bližnjega in prepoznavanju božjega v njem.

Kristjan pri izpolnjevanju dolžnosti do bližnjega odgovarja na vprašanja:

- Kaj pomeni »zdrava« ljubezen do sebe?
- Kako naj kristjan sprejema svoje talente in tudi hibe?
- Razlika v ljubezni do sebe in pretiranem občudovanju samega sebe?
- Kako spoznati svoje talente, kako jih razviti, da bodo služili tudi drugim in Bogu?
- Ali se sprejemaš tak kakršen si?
- Kaj bi spremenil na sebi?
- Kako začeti pozitiven odnos do sebe, ne da bi spregledal bližnjega?

Skavt je kot državljan in kristjan dolžan graditi odnos do samega sebe s tem, da:

- odgovorno sprejemamo posledice svojega vedenja in dejanj.
- iščemo Božjo voljo (svoje poslanstvo) prek služenja v družbi
- dejavno živimo svoje poslanstvo.
- doumevamo, da je vera v Kristusa najbolj trden vir notranjega veselja in optimizma.
- odkrivamo poklicanost imeti življenje in ga imeti v izobilju.
- iščemo smisel življenja tukaj in zdaj.
- razumemo kulturo in umetnost kot vir duhovnega bogastva.

3.2 Dolžnost skavta do sebe

»Izroči svojo pot Gospodu, zaupaj vanj in on bo storil. Dal bo, da tvoja pravičnost zasije kakor luč, tvoja pravica kakor poldan.« (Psalm 37, 5-6)

»Človekovo srce načrtuje svojo pot, a Gospod vodi njegove korake.«
(Pregovori 16,9)

Življenje nam je dano po Božji volji. Kljub temu pa moramo v svojo življenjsko pot vložiti trud, napore in energijo, da gremo lažje po njej. Različne prepreke (alkohol, droge,...) nam lahko otežujejo pot. Z vero in močno voljo se jim lahko ognemo ali jih premagamo. S tem, ko se trudimo iti po pravi poti, spoznavamo sebe, svoje slabosti in talente. To je pot samovzgoje in osebne rasti.

Odnos do sebe in do drugih sta med seboj neločljivo povezana. S tem, ko skušamo kar najbolje biti pripravljeni služiti drugim, skrbimo ne samo za druge, ampak tudi zase, za svoj razvoj. Skavt pa je dolžan poskrbeti zase tako na fizični, duhovni in morali ravni. Upoštevanje vrlin kot so čistost, odkritosrčnost in požrtvovalnost za skavta predstavljajo dolžnost in hkrati izziv.

Že na začetku naše skavtske poti nam obljuba prinese tudi dolžnosti, ki se jim moramo kot skavti zavedati in jih vestno izpolnjevati. Skavtstvo postane način življenja, dolžnosti pa pot do večje odgovornosti.

»Obljubljam, da bom z božjo pomočjo naredil/a kar najbolje morem za svojeboljšanje, da bom pomagal/a drugim in izpolnjeval/a zakone krdela.«

»Pri svoji časti ljubljam, da si bom z božjo pomočjo prizadeval/a služiti Bogu in domovini, pomagati svojemu bližnjemu in izpolnjevati skavtske zakone.«

Vsi skavtski zakoni se posredno ali neposredno nanašajo na vsakega posameznika in nas usmerjajo v to, da se trudimo biti čim boljši; da skavtstvo postane naš način življenja, postane del nas. Izpolnjevanje zakonov je dolžnost skavtov v vsakodnevem življenju in je temelj vzgoje vsakega posameznika.

4. DOLŽNOST DO DRUGEGA

4.1 Dolžnost državljana in kristjana do drugega

Razlika je med »biti kristjan« in »imeti se za kristjana«. Druga največja zapoved, ki jo je dal Jezus je: **Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe** (Mt 22, 37-38).

Imeti se za kristjana pomeni biti krščen in ne izpolnjevati Jezusove zapovedi.

Nemogoče je biti kristjan in ne videti stiske bližnjega. Če smo kristjani, se podzavestno zavedamo, da je vera brez del mrtva (prim. Jak 2,20). Biti kristjan pomeni živeti globoko zakramentalno življenje. Kdor goji odnos do Jezusa skozi zakramente, ga žene ljubezen po Jezusovi meri. Pripelje ga do soljudi v stiski, do uresničitve Jezusove največje zapovedi. Vendar ljubezen postaja nekako bolj ali manj v zasebni sferi, usmerjena zgolj na ozek družinski krog. Širši vpliv ljubezni do bližnjega zaznavamo le stežka in redko. Kjer bi morala biti ljubezen in z njo motivirana pomoč je žal pogosto egoizem, zavist in celo sovraštvo.

Kakršen je tvoj odnos do Boga, takšen je tudi tvoj odnos do sočloveka je govoril Kristus. Šele ko človek resnično odkrije ljubezen do Boga lahko namreč prične udeležati tudi ljubezen do bližnjega.

Že kot državljan imamo precej dolžnosti in odgovornosti do bližnjega:

- vzpostavljati odnose medsebojnega zaupanja, sprejemanja in zvestobe.
- razvijati in uporabljati kulturo dialoga in demokracije, ki upošteva vsakega posameznika.
- svobodo živeti kot vrednoto, zavedati se njenih omejitev in drugim omogoči pravico do svobode
- druge spodbujati k človekoljubnim in drugim družbeno koristnim dejavnostim.
- kot odgovoren/a državljan/ka soustvarjati dogajanje v lokalni in širši skupnosti.
- biti kritičen do medijskega dogajanja, ki obravnava odnose med ljudmi.

Državljan, ki je kristjan, živi še bolj polno življenje kot »navaden« državljan. Poleg že naštetih vodil ima še druge dolžnosti do drugega:

- živeti odnos ljubezni do bližnjega v skladu s krščanskimi zahtevami in vrednotami (»Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« (Mt 22, 37-38), deset zapovedi, šest resnic...).
- uporabljati duhovni pogovor kot priložnost za medsebojno obogatitev.

- svoja čustva do drugih nadzorovati v luči vere.
- pri svojih odločitvah upoštevati vse zakone (cerkvene, državne, ...).
- si upati v dialogu argumentirano zagovarjati moralne vrednote Cerkev.

4.2 Dolžnost skavta do drugega

»Vse delajte brez godrnjanja in preračunljivosti, da boste neoporečni in nepokvarjeni, brezgrajni Božji otroci.« Pismo Filipljanom 2, 14-15

»Vsak izmed nas naj skuša ugoditi bližnjemu, in sicer v njegovo dobro in njegovo izgraditev.« Pismo Rimljanom 15, 2

Vsak posameznik ima različne dolžnosti. Skavti pa s svojo obljubo, ki jo damo na začetku svoje skavtske poti, še dodatno obljubimo, da bomo služili Bogu, domovini; da bomo pomagali bližnjemu, izpolnjevali skavtske zakone. Skavtski zakoni, katere izpolnjujemo, pa nam nalagajo še nove dolžnosti. Le-te z obljubo prostovoljno sprejmemo in se obvežemo, da jih bomo izpolnjevali.

Oba zakona pri VV se nanašata na to, kakšne dolžnosti imajo do drugih (Volčič misli na drugega kakor na samega sebe, Volčiči živijo v krdelu v veselju in poštenosti.) – na način, ki je njih razumljiv in zanimiv. Za starejše skavte pa so zakoni zastavljeni malo bolj podrobno. Kljub temu se večina zakonov nanaša na to, katere so naše dolžnosti v skavtstvu. Ti so:

2. Skavt je zvest Bogu in domovini.
3. Skavt pomaga bližnjemu in vsak dan naredi vsaj eno dobro delo.
4. Skavt je prijatelj vsakomur in vsem skavtom brat.
6. Skavt spoštuje naravo in vidi v njej božje delo.
7. Skavt uboga svoje starše in predstojnike ter vestno opravlja svoje dolžnosti.
9. Skavt je delaven in varčen.
10. Skavt je čist v mislih, besedah in dejanjih.

Pred obljubo se vsak skavt seznanja z vsebino tega, kar obljublja. Vendar bi se morda morali večkrat spomniti, kaj smo pravzaprav obljubili in spet ozavestiti to, kar nam obljuba in zakoni nalagata.

Tudi pozdrav, s katerim se skavti pozdravljamo – »Bodi pripravljen!« – nosi v sebi simboliko urejenosti naših odnosov z drugimi. Prekrižana prsta simbolizirata, da močnejši ščiti šibkejšega. Naša dolžnost do drugih je, da jim, če je v naši zmožnosti, pomagamo v težkih trenutkih, ne glede na okoliščine. Ostali prsti roke pa simbolizirajo vrednote (čistost, odkritosrčnost, požrtvovalnost), s katerimi do drugih vzpostavljamo pozitivne odnose.

To so glavne dolžnosti, ki jih kot skavti imamo do drugih. Ni jih malo; vendar je že Baden Powell skavtstvo zastavil tako, da vse stremi k temu, da na čim bolj dejaven način opravljamo svoje dolžnosti do drugih. Ker so jasno izražene, tudi ni dvoma, h čemu nas skavtstvo kot način življenja obvezuje. Tako smo lahko vedno *kar najboljše pripravljeni služiti* vsem, ki nas obdajajo.